

5. Кропінова Т.В. (2009). Переклад кінотексту: специфіка кінотексту як перекладацького об'єкта. *Теорія і практика перекладу*, (6), 407-411. Вилучено з: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvynu/filolog/2009_6/R8/Kropinova.pdf
6. Collins, Suzanne. *The Hunger Games Trilogy*. Scholastic, 2014.
7. Балада про співочих пташок і змії / Сюзанна Коллінз; Пер. з англ. М. Пухлій. Київ: Форс Україна, 2021. 576 с.
8. https://uakino.club/filmy/genre_adventure/278-golodni-igri-perespivnyca-chastina-1.html

«TRANSLATOR'S FALSE FRIENDS» IN THE ENGLISH-UKRAINIAN TRANSLATION

Костюк Я. С., Малюта О. І., Ямнюк В. В.

гр. АУП-38

*Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.філол.н, доцент Загородня Л. З.*

Language is a tool that demands considerable skills and proficiency, particularly when delving into the study of a foreign language with its distinctive features that require thorough scrutiny. One of these characteristics includes interlingual homonyms, a phenomenon encountered by everyone at some point in their linguistic exploration. We live in an era of broad and intense international contacts, thus translation is equally important in communication between representatives of different linguistic communities. Because there is no metalanguage that persons speaking different languages can utilize, translation is required for every interlinguistic communication. And, despite advances in computer technology and software, it is still impossible to replace a translator.

Undoubtedly, the task of a translator is difficult enough, and there are no set rules for translation. Translators encounter a variety of challenges in their work as a result of language divergences in grammatical, syntactical, and lexical structures. One of these issues is a special category of words, so-called “false friends of a translator”.

It is important to emphasize that the challenge of “false friends of a translator” extends beyond language learners and also affects individuals with proficient foreign language skills. This is understandable as the initial response to a foreign word resembling one’s native language is to assume it shares the same meaning as a similar native word. Additionally, the presence of an international vocabulary and borrowed words can be deceptive. The only method for a translator to differentiate between “false friends of a translator” and legitimate international vocabulary or borrowings is through thorough learning and understanding of these linguistic nuances.

The term “false friends of the translator” was initially coined by French linguists M. Kessler and J. Derocquin back in 1928. In the realm of English linguistics, they were referred to as “faux amis du traducteur”, which translates to “false friends of the translator”. This terminology has been adopted and utilized in both English and Ukrainian linguistics [3].

Historically, the concept of “false friends of the translator” has its origins in the mutual influence of languages or can emerge due to coincidental similarities. The quantity of such words or expressions, as well as the role each potential source plays in their occurrence, varies for each specific pair of languages, contingent upon their genetic and historical connections [1; 2]. In order to prevent any mistakes, we compile lists of these “false friends”.

Despite the considerable structural differences between the Ukrainian and English languages, instances of interlingual homonymy persist, as clearly demonstrated by the examples below:

MAGAZINE – МАГАЗИН: *Магазин* is a place where we go shopping, a store. A *magazine* in Ukrainian is *журнал*.

Я сходжу в магазин, щоб купити щось на вечерю. – I'm going to the store to buy something for dinner. My favorite actress is on the cover of this magazine. – На обкладинці цього журналу – моя улюблена акторка.

ACCURATE – АКУРАТНИЙ: *Акуратний* is *neat, tidy or careful*. To say *accurate* in Ukrainian, we use *точний, правильний, достовірний*.

Одяг у нього завжди акуратний. – His clothes are always neat. Her words and actions are always accurate. – Її слова та дії завжди точні та правильні.

ACTUALLY – АКТУАЛЬНИЙ: Ukrainians use *актуальний* to describe a trending topic or a relevant piece of news. The English word *actually* may be translated as *насправді*.

Це дуже актуально у наш час. – This is very relevant nowadays. He's actually a good guy. – Він насправді хороший хлопець.

ROMAN – РОМАН: *Роман* is a type of book; it's the word Ukrainians use to describe long complex stories, such as 'Jane Eyre' or 'Pride and Prejudice'. For English *Roman*, we have two words: *римський* (an adjective) or *римлянин* (a noun).

Я прочитала цей роман два роки тому. – I read this novel two years ago. The Romans were a very warlike people. – Римляни були дуже войовничим народом.

INSULT – ІНСУЛЬТ: Ukrainian *інсульт*, a *stroke*, is much more serious than the English *insult* – *образа, образити*.

На щастя, він відновився після інсульту. – Fortunately, he recovered from the stroke. He insults you all the time. – Він постійно тебе ображає.

INTELLIGENT – ІНТЕЛІГЕНТНИЙ: In Ukrainian, *інтелігентний* is an adjective to describe a cultured and well-educated person. *Intelligent* is *розумний*.

Він з дуже інтелігентної сім'ї. – He is from a very cultured family. She is an extremely intelligent and wise woman. – Вона надзвичайно розумна і мудра жінка.

EXAMINE – ЕКЗАМЕН: *Екзамен* is similar to the English verb *examine*, but it is actually a noun. It is translated as an *exam* or a *test*, while *to examine* is *досліджувати, обстежувати, вивчати*.

Студенти нашого університету успішно склали екзамени. – Students of our university have successfully passed the exams. I decided to be examined by a well-known doctor. – Я вирішила обстежитися у відомого лікаря.

BATON – БАТОН: Ukrainian *батон* is a specific kind of white bread. It has nothing to do with the English *baton* – *жезл, паличка*.

Я купила дуже ароматний батон. – I bought a very flavorful loaf. Due to a traffic light breakdown, the traffic controller used a baton to show the way. – Через поломку світлофора регулювальник використовував жезл, щоб показати дорогу.

DATA – ДАТА: *Дата* is a *date* meaning the time. To describe factual information, say *дані*.

Сьогодні дуже важлива дата для нашої сім'ї. – Today is a very important date for our family. All the data from my computer disappeared. – Всі дані з мого комп'ютера зникли.

CABINET – КАБІНЕТ: The word *кабінет* is another example of false friends in Ukrainian. It looks similar to an English *cabinet*. The best translation would be an office or a study; we use this word to describe a room where one works. When talking about a cupboard, the word *cabinet* is translated as *шафа*.

Його викликали до кабінету директора. – He was called to the director's office. / Do we have any flour left in the cabinet? – У нас залишилось ще борошно у шафі?

To sum up, it's important to highlight that a lack of proficiency and awareness regarding the concept of "false friends" can lead to significant mistakes that may heavily impact the outcome or how others perceive it. Therefore, the study of these unique challenges in translation holds great significance, particularly in the context of Ukraine's increasing presence in the international arena and its expanding collaborations with foreign nations.

References:

1. «Помилкові друзі перекладача» або слова, що часто перекладають неправильно. URL: <https://www.elc.in.ua/pomilkovi-druzi-perekladacha-abo-slova-shho-chasto-perekladajut-nepravilno> (дата звернення: 28.09.2023).
2. 10 Words That Have Different Meaning in Ukrainian and English. URL: <https://www.ukrainianlessons.com/false-friends/> (Last accessed: 28.09.2023).
3. Radivonchik V. Phenomenon and problem of "false friends of a translator". URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/214867949.pdf> (Last accessed: 28.09.2023).

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ У ТРАНСПОРТНІЙ ГАЛУЗІ

Косовський А. В.

гр. МАУП-25

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Наук. керівник – к.філол.н, доцент Чумак Г. В.

Технологічний прогрес та розвиток інновацій вносять значні зміни у лінгвістичний фонд світу. Ці зміни полягають насамперед у тому, що нині переважну частину лінгвістичного фонду складає фахова лексика (терміни та фахова мова), причому ця величина має тенденцію до зростання. Галузева термінологія складає досить об'ємний шар лексики у рамках кожної галузі, що інтенсивно розвивається та активно взаємодіє з іншими видами загальноживаної лексики. Тому вивчення закономірностей утворення термінологічної лексики, її семантики, способів побудови стало одним з найважливіших завдань сучасної лінгвістики.

Науково-технічний стиль – це засоби вираження спеціалізованої інформації або простір для вираження науково-технічних текстів, він сполучає нову інформацію у логічно-організованій та об'єктивній формі. Характерними рисами наукового і технічного стилю зокрема у будь якій галузі науки чи техніки є: інформативність, орієнтування на групового, а не індивідуального адресата, логічність, точність і об'єктивність, а також ясність та зрозумілість, доступність. Виділяють ще такі ознаки, як предметність, узагальнення, однозначність, лаконічність, доказовість, переконливість та ін. До головних мовних засобів належать символи, велика кількість науково – технічних термінів, схем, таблиць, графіків, зразків-символів, іншомовних слів, наукова фразеологія, абстрактна лексика, цитати, посилання, загальноживана лексика, безсуб'єктність, безособовість синтаксису, відсутність особистісних уподобань автора.

В. І. Карабан визначає термін як мовний знак, що репрезентує поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки. [4, с. 54].

М. І. Мостовий окреслює наступне позначення терміна: термін – це слово або словосполучення з історично умотивованим чи умовно закріпленим значенням, що відбиває одне поняття у спеціалізованій галузі знання чи виробництва. [6, с. 86]